

УДК 1:004.89

АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СМАРТ-СУСПІЛЬСТВА: ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДОСВІД

©ВОРОНКОВА, ВАЛЕНТИНА

Запорізька державна інженерна академія (Запоріжжя, Україна)
E-mail: valentina-voronkova236@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4361-1701

©КИВЛЮК, ОЛЬГА

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
E-mail: panyolga@ukr.net, ORCID: 0000-0002-7900-9299

©АНДРЮКАЙТЕНЕ, РЕГІНА

Маріямпольська колегія (Маріямполь, Литва)
E-mail: regina.andriukaitiene@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0691-7333

Актуальність дослідження особливостей взаємодії людини і освіти у smart-суспільстві розглядається у площині еволюції суспільства від індустріального до постіндустріального, а потім від інформаційного до smart-суспільства. В основі smart-суспільства витребуваною є інноваційна освіта, яка потребує вироблення спеціальних компетентностей людини, яка була б здатною працювати у високотехнологічному і високорозумному середовищі, яке формує лише освіта. **Мета статті** - розкрити концептуалізацію smart-суспільства, його поняттєво-категорійний апарат теми та еволюцію основних його категорій у вимірі «smart» та витребуваність людини як креатора інноваційного середовища, в основі якого новий рівень взаємодії «людина-суспільство». Цінними для нас є доробки з інформаційного суспільства та інноваційної освіти таких авторів, як Р. Арона, Д. Белла, Е. Гідденса, Л. Берталанфі, З. Бжезинського, І. Валлерстайна, М. Кастельса, Ю. Лотмана, Н. Лумана, У. Матурана, Дж. Нейсбіта, О.Тоффлера, Ф.Фукуями, на основі яких розгорталася еволюція інформаційного суспільства в постінформаційне і «smart-суспільство». **Методологія дослідження** – антропологічний, інформаціологічний, синергетичний методи і підходи, що дають можливість глибоко проникнути у даний тип суспільства, що йде на зміну інформаційному. **Результати дослідження** - вперше представлена концептуалізація smart-суспільства у філософсько-антропологічному вимірі і розроблено поняттєво-категоріальний апарат. Робиться висновок, що smart-людина є суб'єктом smart-суспільства, в основі якого цифрова економіка як результат високотехнологічного розвитку соціуму. Прорив у системі ІКТ визначив глибинні змістовні зміни у всіх сферах професійної і суспільної діяльності, тому сьогодні є всі підстави говорити про еволюційну трансформацію інформаційного суспільства. Висновок. В контексті виявлення антропологічних засад взаємодії людини і суспільства на новому етапі розвитку Smart-суспільства має велике значення виявлення нових типів взаємодії людини і суспільства, що привело до появи нових проблем соціокомунікації-соціотрансляції мультипроцесів інформації, що включає синтез інформатики, кібернетики електронно-обчислювального програмування, антропології, соціології та обертається нваколо соціокультурних процесів.

Ключові слова: інформаційне суспільство, smart-суспільство, smart-людина, освіта, інноваційна освіта.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

Актуальність дослідження особливостей людини і освіти у smart-суспільстві розгортається у площині еволюції суспільства від індустріального до постіндустріального та від інформаційного до smart-суспільства, що потребує виявлення у контексті цієї еволюції взаємовідносин «людина-суспільство» [1]. Матриця smart-суспільства як і будь-який масштабний процес актуалізує увагу на дискурсомисленні взаємовідносин «людина-освіта», що є центральною у всій європейській психології, педагогіці, філософії, культурології. Епістемологічний характер постановки даної проблеми та праксеологічне вирішення даної проблеми на користь людини свідчить, що соціум повинен володіти необхідними і достатніми ресурсами для свого відтворення та ефективного розвитку, що торкається соціальної царини людини. З середини 1980-х рр. минулого століття соціогуманітарна наука формується як прикладна наука, яка інтенціонує свої дослідження на вивченні особистості людини та її відношенні з освітою[2].

Мета статті - розкрити концептуалізацію smart-суспільства, його поняттєво-категорійний апарат теми та еволюцію основних його категорій у вимірі «smart» та витребуваність людини як креатора інноваційного середовища, в основі якого новий рівень взаємодії «людина-суспільство», що змінює самі моделі соціальності як такої[3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми

Соціальний феномен smart-суспільства, що з'явився в контексті історичної еволюції наукової картини світу, сьогодні є актуальним в педагогіці, психології, філософії. Вивчення особливостей взаємодії людини і освіти у smart-суспільстві розпочалося з появи теорій технократичної культури як синтезу раціональних методів і процедур технічного знання у поєднанні з соціокультурними особливостями, суспільно необхідними для управління

протіканням технічного прогресу, «найкращого задоволення потреб» (Джевонс, Менгер), «переваг суспільства споживання», що характеризуються диференціацією і спеціалізацією соціальних інститутів, високим рівнем промисловості, науки і техніки, ринкової економіки, урбанізації, відкритою системою соціальної мобільності.

Аналіз особливостей взаємодії людини і освіти у smart-суспільстві свідчить, що людина smart-суспільства – це образ, що використовується для фіксації всієї багатоманітності історико-культурних традицій та новацій, діяльнісних факторів та духовних устремлень, світоглядних парадигм, задіяних в активних процесах екзистенції у кореляції з соціокультурною діяльністю людини. В сучасних умовах ми знаходимо лише окремі статті [1; 2; 3] щодо розгляду проблем smart-освіти, які свідчать, що концептуалізація smart-суспільства знаходиться лише на початковому етапі свого становлення [4].

Нами використана концептуальна парадигма О. Тоффлера про «суспільство третьої хвилі», в якому відбулися парадигмальні зміни про розвиток суспільства та взаємовідносини людини у форматі «людина-освіта» [10]. Цінними для нас є доробки з інформаційного суспільства та інноваційної освіти таких авторів, як Р. Арона, Д. Белла, Е. Гідденса, Л. Берталанфі, З. Бжезинського, І. Валлерстайна, М. Кастельса, Ю. Лотмана, Н. Лумана, У. Матурана, Дж. Нейсбіта, О.Тоффлера, Ф.Фукуями, на основі яких розгорталася еволюція інформаційного суспільства в постінформаційне і «smart-суспільство»[5].

Методологія дослідження

Методологічні методи та підходи дослідження особливостей антропологічних засад людини у smart-суспільстві розкривають передумови формування smart-людини і smart-світогляду, що вже давно подолало кордони наукового дискурсу, адже й на шпальтах газет чи інших засобів масової комунікації можна прочитати чи почути

про події та наслідки, які тією чи іншою мірою пов'язані зі становленням «смайт-світогляду». Новий smart-світогляд осмислює умови створення соціуму як розумного та інноваційного, націленого на визначення способів задоволення потреб людини у контексті виявлення сутності людського життя, що формується в умовах smart-суспільства.

Одні стверджують, що це процес, який триває вже кілька століть, другі вдаються до його опису як характеристики сучасності; у деяких дослідженнях наголос робиться на економічних аспектах глобалізації, формування фактично єдиного світового ринку товарів і послуг; ще в інших – на використанні спільних комп'ютерних програм, технологій навчання тощо. Методологічні засади моделі smart-суспільства зводяться до використання таких методів і принципів, як культурно-історичного підходу та доцільності, цілісності та культурного плюралізму для аналізу проблем культурних форм взаємодії в інформаційному суспільстві [6].

Визначення smart-суспільства імплікується у контексті конкретних теорій адаптації людини до оточуючого середовища, що й спонукає до пошуку певних засад цього процесу. У цьому контексті можуть бути використані антропологічний та соціоаксіологічний методи та підходи, що дозволяють проаналізувати проблеми людини, освіти, знання, руху до «суспільства знань» та інновацій.

Саме сьогодні необхідно розвивати смайт-культуру і смайт-освіту, з точки зору якої вони представляють певний рівень відтворення суспільного життя, що залежить від техніко-економічних показників розвитку суспільства, технологій, параметрів його розвитку, що вимагає підтримки пріоритетних напрямків, що сприяють оптимізації мережі комунікаційних та телекомунікаційних технологій (провісником яких була поява друкарства та преси). «Інформаційні процеси, які зростають в геометричній прогресії не

тільки надають необмежені можливості, щодо використання інформаційних ресурсів, а й призводять до нових стилів життя, поведінки, комунікації особистості» [7].

Обговорення проблеми.

Наукова новизна дослідження

Наукова новизна дослідження виражається в тому, що вперше представлено концептуалізацію smart-суспільства у соціо-гуманітарному вимірі і розроблено поняттєво-категоріальний апарат теми як результат розвитку інформаційно-технологічного прогресу. В контексті системного та антропологічного аналізу ми намагаємося розглянути еволюцію інформаційного суспільства в smart-суспільство в умовах сучасних цивілізаційних змін та довести, що для появи даного виду суспільства величезне значення відіграли такі феномени, як інформація, інформаційно-комунікативні технології, інформаційно-комунікативний менеджмент, що сприяли розвитку smart-суспільства [8].

Ми виходимо з того, що smart-людина є суб'єктом smart-суспільства, в основі якого розвиток суспільства – високотехнологічного, інноваційного, інформаційного, що потребує когнітивних здібностей і компетентностей людини, націленої на удосконалення технологій цифрової економіки як результату високотехнологічного розвитку соціуму та викликів інформаційно-технологічної революції, що змінює звичний спосіб життя, разом із багатьма плюсами, але й несе хворобливі наслідки для деяких соціальних груп.

Прорив у системі ІКТ визначив глибинні змістовні зміни у всіх сферах професійної і суспільної діяльності людини, тому сьогодні є всі підстави говорити про трансформацію інформаційного суспільства у smart-суспільство.

Понятійно-категоріальний апарат дослідження. Характеристика терміна smart

На зміну інформаційному суспільству йде «суспільство знань», що забезпечує

використання інформації у всіх галузях життя соціуму, культури, науки, освіти, що породжує нові форми взаємодії – економічні, політичні та культурні форми, які важко описати в межах наявних теоретичних конструктів. Інформаційне суспільство трансформується у «суспільство знань», а потім у смарт-суспільство, що дає поштовх новим соціальним дискурсам і стимулює до рефлексії[9].

Smart - це властивість об'єкта, що характеризує інтеграцію у даному об'єкті елементів, раніше не поєднаних, що здійснюються за допомогою використання Інтернет, що свідчить, що це процес наявний і не враховувати його – це просто закривати очі на очевидне. Наприклад: Smart-TV, Smart-Home, Smart-Phone Smart-технології, що в цілому приводить до розширення трудової мобільності - в освіті, на державній службі і в багатьох інших сферах зайнятості, особливо у середовищі молоді, що свідчить про те, що дане поняття є центральним у площині розгляду соціальних змін[10].

Останнім часом стали виникати світові тренди у розвитку smart: smart-міста, smart-країни, smart-мобільності, smart-екології, smart-освіта, smart-життя, що своєю чергою змінюють самі моделі соціальності як такої. Сучасна концепція смарт-уряду (Smart Government) базується на найновішій платформі «smart networks». Smart-суспільство як форма соціального життя – це нова сукупність свідчень, характеристик, що представляють певний об'єкт у його якісній визначеності, нова культурно-освітня динаміка суспільства, що дозволяє отримати нові ефекти – економічні, політичні, соціальні, духовні, освітнянські.

Платформа Smart networks («розумних мереж») передбачає використання комунікаційних мереж, що виникли з появою системності та появою відповідних технологій[11].

Розумна мережа виражається через три складових розвитку Інтернет:

1) міжмашинна взаємодія (M2M), тобто технології, що дозволяють машинам отримати якісне упорядкування інформації, її упорядкування, що протистоїть ентропії;

2) хмарові обчислювання (CC);

3) аналіз великих даних (Big Data). Тому логічним продовженням еволюції інформаційного суспільства є смарт-суспільство (smart-society), що розвивається на основі смарт-технологій.

Відмітимо, що вперше термін «SMART-суспільство» ввів П.Друкер ще у 1954 р., перші літери якого означали: S - Self-Directed; M - Motivated; A - Adaptive; R - Resourceenriched; T - Technology. SMART-критерії, яким повинні відповідати цілі: 1) specific – конкретний (що необхідно досягнути); 2) measurable – вимірюваний (у чому буде вимірюватися результат); 3) attainable – досягнутий (за рахунок чого можливо досягнути цілі); 4) relevant – актуальний (визначення істинності цілі); 5) time-bounded - співвіднесення з конкретним строком (визначення часового проміжку, по закінченню якого ціль має бути досягнута). Правильна постановка цілей означає їх конкретність, вимірювальність, досягнутість, значущість і співвіднесеність з конкретним строком, що й означають перші літери даного терміну [12].

Термін «smart» у перекладі на українську означає розумний, тобто такий, що сприяє розвитку розумних технологій в контексті освітнянського простору. Ключовим у властивості «смарт» є здатність взаємодіяти з оточуючим середовищем, тому Smart у глобальному масштабі – це властивість системи чи процесу, яке проявляється у взаємодії з оточуючим середовищем і наділяє систему здатністю: 1) адаптації до умов, що трансформуються; 2) самостійного розвитку і самоконтролю; 3) ефективного досягнення результату, що в наш час набув бульш пришвидшених та технологічних обрисів[13].

Зарубіжний досвід. Концепції (парадигми, теорії) розвитку смарт-суспільства на рівні держав

Не випадково передові країни вже давно сформуvalи концепції (парадигми, теорії) смарт-суспільства, що представляють новий етап у розвитку постінформаційного суспільства, що відбувається у поєднанні з процесами модернізації [14], а саме – розумного суспільства, розумного уряду, розумної освіти, розумного міста, що пов'язано з формуванням «економіки знань».

Концепція смарт-суспільства знаходиться в основі сучасних державних програм розвитку країн Південної Кореї та Японії, зокрема, в Південній Кореї Національним соціальним агентством розроблена «Стратегія смарт-суспільства», що є надзвичайно актуальною і означає розгляд цього явища як проблемного поля сучасності.

Smart-суспільство трансформує бізнес, роблячи управління більш інтелектуальним (гнучким, розумним), а людину – розумною, діяльність якої направлена на використання знань та інновацій. В контексті еволюції інформаційного суспільства на його зміну в багатьох розвинутих країнах світу йде «суспільство знань», яке називають наступною стадією розвитку («Towards Knowledge Societies», доповідь ЮНЕСКО) з його найважливішим ресурсом знання[15].

Розвиток смарт-суспільства сприяє розвитку людини, тому що пов'язаний з початком ери становлення розуму, тобто ноосферного суспільства. В основі Smart-суспільства лежить розвиток «суспільства знань», цифрових технологій, цифрового суспільства, всього того, що зветься «цифровою ерою» розвитку цивілізації.

Smart-суспільство побудоване таким чином, що «розумна» робота, яка сформована «розумним» життям, державою і бізнесом, базується на «розумній» інфраструктурі і «розумних» громадянах, які відіграють центральну роль у створенні smart-культури. Представники «смарт-суспільства» роблять наголос на автономізації чинників

культури щодо економіки та політики, а в динаміці «смарт-суспільства» вбачають основний чинник, який детермінує глобалізацію.

Smart-інновації та Smart-економіка

Smart-інновації породжують нову парадигму розвитку суспільства, яка вважається найважливішим фактором становлення Smart-суспільства, і зарубіжні вчені часто вдаються до полеміки відносно даного терміну. Не випадково ця дискусія зафіксована у документі «Європа – 2020: Стратегія розумного стійкого та інклюзивного розвитку» (Smart growth), що включає розвиток економіки, яка базується на знаннях та інноваціях, та сприяє сталому розвитку (Sustainable growth), більш ефективному використанню ресурсів, що включає інклюзивне зростання (Inclusive growth) та укріплення високої зайнятості населення, що в цілому сприяє розвитку суспільства на шляху інновацій [16].

Smart-економіка – це економіка, що базується на комплексній модернізації та інноваційному розвитку всіх секторів економіки на основі технологій нового покоління, що забезпечують високу додаткову вартість, енергоефективність, формування якісного оточуючого середовища і соціальну стабільність, виражених у термінах загальних рецептів людяності. Smart-економіка базується на високих, енергозберігаючих технологіях та екологічній інфраструктурі, та акцентує увагу на їхній взаємодії, взаємозалежності та взаємопроникненні[17].

У «мережевій» економіці формується нова якість послуг: їх генерують самі користувачі, громадяни смарт-суспільства, що взаємодіють з органами державного управління та приватним бізнесом не по вертикальним, а по горизонтальним зв'язкам. Застосування ІКТ дозволяє підприємствам добиватися значних економічних успіхів за рахунок швидкої адаптації до плинного бізнес-середовища, використання віддалених офісів, безперервної комунікації з споживачами і партнерами, то ж треба

відслідковувати шляхи, якими гомогенізація та гетерогенізація взаємопереплелися.

Смарт-суспільство кооперується в загальнонаціональну мережу, трудова діяльність в якому організується на основі колективного інтелекту, що породжує динаміку творення всього, що пов'язано зі словом «смарт». У результаті зміни потреб інформаційного суспільства з'являються нові вимоги до трудових ресурсів, в контексті якого витребуваним є оволодіння колективною мережевою компетенцією [18].

Смарт-суспільство як суспільна теорія включає в себе «розумні технології», освіту, управління містом, все те, що пов'язане з Інтернетом, та сприяє підвищенню ефективності нової ролі інформаційних технологій, які виступають у якості єдиної інфраструктури нового суспільства. У смарт-суспільстві як теорії соціальних змін формується нова якість послуг, яку генерують самі користувачі, громадяни смарт-суспільства, що взаємодіють з органами державного управління і приватним бізнесом не по вертикальним, а по горизонтальним зв'язкам, що свідчить про його ефективність [7, с. 92–96].

Розвиток інтернет-технологій та освіти

Ми маємо зрозуміти, що розвиток інтернет-технологій формують унікальні умови для виникнення нових макросоціальних процесів, а саме з працівниками і роботодавцями нових трудових відносин, враховуючи глобальний аспект. Важливою особливістю сучасного розвитку у рамках технології смарт-стаффіngu реалізовані нові високотехнологічні підходи до залучення персоналу [19].

Спеціалісти, що працюють в одній команді на загальний результат використовують свій результат послідовно, по певному графіку, а велика частина працівників може виконувати трудові функції у дистанційному режимі. Реалізація технології смарт-стаффіngu

відбувається через розподільчу інтелектуальну Інтернет-b2b-платформу, за допомогою якої роботодавці на значній відстані залучають і перерозподіляють між собою доступні компетенції співробітників, а також заключають угоди з віддаленими працівниками за допомогою електронного документообігу.

Еволюція освіти сьогодні відбувається від електронного навчання до Smart-університету в контексті розвитку каталізатора інновацій в освіті: просування на інституційному/національному рівні; система кібер-навчання в кібер-університетах, Центрах перепідготовки і навчання [20].

Освіта, за рахунок використання електронних і колективних технологій, стає більш масовою та ефективною, відповідно, смарт-держава формує смарт-громадян (розумних), які є високоосвіченими, так як використовують сучасні технології, діють колективно і приймають участь в управлінні. Зарубіжні вчені вважають, що розвиток таких галузей, як Smart-транспорт, Smart-охорона здоров'я, Smart-енергетика, Smart-суспільство приведе до появи Smart-світу, детермінованого цифровими технологіями, що потребує усвідомлення самого розвитку й здійснення глибинного аналізу цієї реальності, в якій ми всі перебуваємо.

Поняття «Стаффінг» (staffing)

В контексті розвитку загальнолюдських цінностей як геоцінностей планетного масштабу розвивається поняття «стаффіngu персоналу» як тієї траєкторії, яка не може бути ізольована від світу. Як центральна тема суспільної теорії «стаффінг» (staffing) – термін, що означає представлення персоналу на тих чи інших умовах: staff leasing – «аренда» персоналу, temporary staffing – поставлення тимчасового персоналу на короткий строк, аутстаффінг – виведення персоналу за межу штату, що потребує

супровідного осмислення та відповідних дій[21].

Smart staffing – «розумний стаффінг» – це у першу чергу ринкова технологія регулювання попиту і пропозиції трудових ресурсів, дотримуючи розумний компроміс між реаліями кадрового ринку і сучасними технологічними трендами, які відкривають нові можливості для управління доступністю персоналу потрібної якості і кількості, а також для сучасного його використання.

Сучасна концепція стаффінгу враховує існуючі тенденції цифрової економіки і цивілізації і розуміється як нова стадія суспільного розвитку, в основі якої проникнення Інтернету у всі сфери нашого життя, зростання інтересу до віддаленої роботи і популярності «віртуальних офісів», розвиток «хмарних» технологій [22]; виховання людини майбутнього, здатної працювати в нових умовах техномерітократичної культури.

Цифрова економіка епохи Інтернету

Цифрова економіка епохи Інтернету формує унікальні умови для виникнення нових відносин між роботодавцями і працівниками, так і між компаніями, що розсіяні по всьому світу.

Смарт-стаффінг за рахунок динамічного перерозподілу трудових ресурсів, у кінцевому рахунку, сприяє збільшенню національного «кадрового потенціалу». Частка «людського капіталу» у створенні «додаткової вартості», що повинна превалювати практично у будь-якому сучасному проекті. Для того, щоб своєчасно вирішувати унікальні задачі і підтримувати свою конкурентоспроможність, організації повинні мати доступ до кадрових ресурсів у потрібний час, сприяючи розвитку «людського капіталу» як конкурентоспроможного ресурсу для створення додаткової вартості, яка є інтелектуальною платформою, кадровою і соціальною інновацією[23].

Смарт-економіка як достатньо саморефлексована базується на комплексній модернізації та інноваційному розвитку всіх секторів на основі технологій нового покоління, що забезпечують високу додаткову вартість, енергоефективність, формування якісного оточуючого середовища, соціальної стабільності. З огляду на це, smart-інновації породжують нову парадигму розвитку суспільства, яка вважається найважливішим фактором становлення Smart-суспільства.

Не випадково це зростання зафіксоване у документі «Європа – 2020: Стратегія розумного стійкого та інклюзивного розвитку» (Smartgrowth) – стратегія, що включає розвиток економіки, що базується на знаннях та інноваціях, та сприяє стійкому розвитку (Sustainablegrowth), більш ефективному використанню ресурсів, що включає інклюзивне зростання (Inclusivegrowth) та укріплення високої зайнятості населення, в основі яких ціла низка часових переходів від традиції до модерності і до постмодерності[24].

Антропологічні засади особливостей взаємодії людини і освіти у smart-суспільстві

Як результат дослідження, викоремимо антропологічні засади розвитку сучасного світу, що привели до появи smart-суспільства як магістральної логіки історичного розвитку[6]. В контексті виявлення антропологічних засад взаємодії людини і суспільства на новому етапі розвитку Smart-суспільства має велике значення виявлення нових типів взаємодії людини і суспільства, що привело до появи нових проблем соціокомунікації-соціотрансляції мультипроцесів інформації, що включає синтез інформатики, кібернетики електронно-обчислювального програмування, антропології, соціології та обертається нваколо соціокультурних процесів.

На інформаційні процеси здійснюють вплив індивідуально-психологічні стани-феномени учасників інформаційного

обміну, їх індивідуально-практично-досвід, компетентність в адитивності з соціокультурно-екзистенційними процесами індивіда у суспільстві. Смарт-суспільство включає в себе «розумні технології», освіту, управління містом, все, що пов'язане з Інтернетом, новою роллю інформаційних технологій, що виступають у якості єдиної інфраструктури нового суспільства, яка пов'язує в єдину інтелектуальну мережу людей, що створюють середовище для розповсюдження знань, що сприяють реалізації глобальної економіки без кордонів.

Інноваційна смарт-освіта як умова формування смарт-компетентностей

Необхідною умовою формування smart-суспільства є smart-освіта, в основі якої формування смарт-компетентності суб'єктів як складової частини їх інформаційної компетентності, необхідної для глобалізаційної перспективи : знання про smart-середовище і порядок формування взаємодії з ним; вміння пошуку і використання smart-ресурсів, smart-технологій. Взаємодія у smart-середовищі повинна здійснюватися у контексті взаємодії з медіасередовищем і кіберпростором, що передбачає реалізацію багатомовної модальної логіки і як наслідок універсальної логіки постмодерності, коли на зміну промислово-виробничому порядку йде інформаційний[25].

У результаті цього стрибка від «індустріального суспільства» до «інформаційного світу» відбувається формування і розвиток smart-культури, яка передбачає формування культури – smart-взаємодії у smart-середовищі, smart-безпеки, комп'ютерної та інформаційної етики. Як і smart-суспільство, smart-культура не є самостійною сутністю: вона є складовою частиною інформаційної культури, медіакультури, базується на них і розвиває їх, сприяючи розвитку інформаціоналізованих продуктів і засобів виробництва.

В умовах розвитку інформаціоналізованої світової системи відбувається збільшення об'єму інформаційних потоків, скорочення життєвого циклу знань, підвищення вимог до професійних характеристик особистості, швидкоплинності соціальних змін і т.д. освіта втрачає свій базовий одноразовий характер і набуває властивостей послідовного, системного, безперервного процесу, що відкриває нові можливості. У контексті саморефлексивних соціальних практик «смарт-освіта» як фактор інтелектуального розвитку суспільства та його сталого розвитку представляє його як основний ресурс: для економіки знань уміння та інтелект є основою виробничою силою, яка дозволяє створити додаткову вартість, що є основною метою нової економіки[25].

«Смарт-освіта» як потенційний інтелектуальний ресурс і передумова модернізації суспільства орієнтується на пріоритети інноваційного економічного розвитку. «Смарт-освіта» – це одна із найважливіших галузей людської діяльності; охоплює буквально все суспільство і витрати на неї постійно зростають. В розвинених країнах в цю сферу імпліцитно вкладаються 5-8% валового національного продукту. В суспільстві склалося розуміння того, що саме в сфері освіти і науки формуються основи стратегії розвитку для кожної країни, пріоритети розвитку інноваційної освіти набувають першочергового значення. Хоча кожна країна вирішує свої проблеми з врахуванням присутності глобальних артефактів економічних можливостей і культурних традицій, в цілому слід виокремити основні напрямки сучасних реформ в сфері освіти:

1) реалізація швидкого розвитку системи безперервної освіти з широким використанням сучасних комп'ютерних технологій;

2) демократизація, фундаменталізація, гуманізація і гуманітаризація освіти;

3) забезпечення високого рівня природничо-наукової, математичної і комп'ютерної грамотності;

4) введення державних стандартів для всіх рівнів освіти; 4) здійснення органічного зв'язку системи освіти з суспільними структурами, що являють собою найважливіші джерела неформальної освіти громадян; 5) інтернаціоналізація освіти. Вирішення цих проблем повинно забезпечити країні входження в світовий економічний, політичний і культурний простір.

«Смарт-освіта» як глобальний феномен виконує нові суспільні функції. Так, освіта в умовах глобального світу стає економічним фактором. У нинішній постмодерності глобальних потоків характерними є процеси міграції людей, культур, руйнуються культурні зразки, традиційні цінності, втрачається ідентичність народу, зростає етнічна напруга між етнічними групами.

Силою, яка здатна подолати ці суперечності, привести людей до взаєморозуміння, вирівнювання культурних відмінностей, може стати освіта як фактор соціальної згуртованості. Задачею освіти є підготовка людини до роботи в нових умовах глобальної модерності, широкого розповсюдження інформаційних технологій, які демонструють епоху швидких змін. Метою освіти повинно стати вироблення навиків роботи в команді; освіта і самоосвіта стають засобами самореалізації особистості. Однією з найважливіших залишається проблема забезпечення рівних можливостей отримання освіти різними соціальними групами[26].

«Смарт-освіта» виступає механізмом забезпечення історичної спадковості, формування трансляції і наслідування «соціального генофонду», виступає «метафізикою присутності». Спочатку через звичаї і традиції, а пізніше через знання транслуються найбільш ефективні моделі життя і поведінки, історично вироблені даною спільнотою.

Як такий механізм, освіта має дві істотні функції:

1) спадкова, чи соціально-відтворювальна функція, що наділяє молодь зразками досвіду і навичками соціально-організованого життя. Молодь, соціалізуючись, вписується в життя конкретного суспільства, цим забезпечує виробництво благ, дотримання норм життєдіяльності, суспільного укладу і порядку даного суспільства;

2) розвиваюча, чи адаптивно-змінна функція, яка формує у нового покоління здатність до розвитку, творчості, інновацій і забезпечує її інтелектуальним ресурсом. Істотні функції освіти, протилежні одна до одної, знаходяться в протиріччях – соціальних, економічних, духовно-ідеологічних.

Якщо функція збереження «смарт-освіти» здатна законсервувати суспільство, то функція розвитку направлена проти «історичного спадку» і здатна привести суспільство до втрати своєї ідентичності. Функція розвитку в освіті повинна бути підпорядкована функції збереження стійкості суспільства, і тільки в єдності двох функцій освіта повинна стати механізмом соціального наслідування і соціального відтворення суспільства. Освіта уявляється основним засобом відтворення соціального порядку, коли останній зруйнований чи йому властиві недоліки.

Не обмежуючись феноменом передачі знань, «смарт-освіта» в широкому сенсі слова є основним засобом, за допомогою якого країна повинна сприяти формуванню високотехнологічного суспільства. Цінність освіти, заснована на багатому історичному досвіді міжкультурного обміну, стала в сучасному світі особливо актуальною.

Основними напрямками розвитку освіти є: а) інвестування в людський капітал (human capital); б) пошук збалансованого співвідношення навчальних програм, направлених на підготовку працівників для ринку праці, і програми, що забезпечують всебічний розвиток особистості; 3) розвиок «смарт-освіти» як високоінтелектуального продукту[27].

Сьогодні виокремлюють наступні напрямки розвитку «смарт-освіти»:

1) маркетингізація освіти – зумовлена інвестиціями великого бізнесу і міжнародних фінансових інститутів в стандартизацію і розповсюдження навчальних модулів, для працівників у відповідності з технологічними вимогами. До негативних моментів цього напрямку глобалізації освіти відноситься вузька спеціалізація, і, як наслідок, незахищеність молоді людини перед постійно плінною економічною ситуацією, неможливість врахування персональних інтересів і переваг у сфері навчання.

2) Другий напрямок глобалізації освіти пов'язаний з програмами подолання базової неграмотності. В 1990 р. на Всесвітній конференції «Освіта для всіх» (Таїланд) уряди майже всіх країн світу підтвердили свою готовність виступати в якості донорів чи бенефіціарів навчання 113 млн. дітей, які знаходяться поза межами держави і більше 1 млрд. неграмотних дорослих (переважно жінок).

Таким чином, основна мета «смарт-освіти» – передавати інформацію, яка покликана допомагати людині сформувати певні навички, за допомогою яких матеріальне виробництво зросте кількісно і якісно. Освіта повинна сприяти зростанню творчого потенціалу особистості, вона повинна повністю змінити позиції індивіда, приводячи додобробуту всіх.

Освіта є основою пробудження людиною духовності, яка є процесом і результатом здійснення людиною своєї всезагальної природи, тому без духовної складової освіта не може бути повноцінним процесом. Прорив у системі ІКТ визначив глибинні змістовні зміни у всіх сферах професійної і суспільної діяльності, тому сьогодні є всі підстави говорити про еволюційну трансформацію постінформаційного суспільства у smart-суспільство. Національна система освіти стала ключовим елементом глобальної боротьби за лідерство у сучасному smart-світі[27].

Здатність громадян адаптуватися до запитів і вимог плінно змінюючого світу стало визначатися швидкістю засвоєння інновацій і у першу чергу рівнем володіння сучасними освітніми технологіями, технологіями - e-learning. Smart-компетентність і smart-освіта є умовою розвитку і саморозвитку суб'єкта, що передбачає розвиток smart-світогляду, розвиток його пізнавальної та діяльній активності у smart - середовищі. Суб'єкт smart-суспільства повинен розвиватися, адаптуватися до цього середовища, виробляти психологічну стійкість до впливів smart-середовища, щоб захистити своє внутрішнє і особистісне інформаційне середовище.

Висновки

Отже, виявлення антропологічних особливостей взаємодії людини і освіти у smart- суспільстві актуалізує увагу на дискурсо-смісленні соціуму-людини і засвідчує той факт, що сучасний світ знаходиться у стані системних глобальних змін та глобальної трансформації людства.

Доведено, що антропологічний аспект соціальних відносин, що формуються у Smart-суспільстві, свідчить, що трудова діяльність організована на основі колективного інтелекту та «смарт-роботи», що сприяє подоланню ентропійних (хаотичних) тенденцій і поверненню традиційним інститутам стабільності. У якості ключової цінності виникає поняття «суспільство мрії» як високодуховне, що реалізує принципи соціальної відповідальності та справедливості.

У результаті зміни потреб суспільства з'являються нові вимоги до трудових ресурсів, витребуваним виступає володіння колективною мережевою компетенцією. Таким чином, нами здійснено концептуалізацію smart-суспільства, його поняттєво-категорійний апарат, еволюцію основних його категорій у вимірі «smart» та витребуваність людини як креатора інноваційного середовища, в основі якого новий рівень розвитку «смарт-освіти».

«Смарт-освіта» набуває основних значень в контексті того, що вона:

1) складова частина соціалізації особистості, в процесі освіти людина набуває знання, навички, цінності, норми;
2) система інформації, яка включається в освітні програми різних шкіл і навчальних закладів і здійснюється в процесі навчання;

3) інституціонально організована діяльність, яка забезпечується системою освітянських закладів;

4) характеристика (чи якість) інтелектуального розвитку населення;

5) рівень освіти різних соціальних груп, що визначають економічний і культурний потенціал суспільства та системність її існування в умовах антропології глобальної системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрюкайтене, Р. Становление и развитие SMART-общества как высокоразумного, высокотехнологического, высокоинтеллектуального / В. Г. Воронкова, О. П. Кивлюк, В. А. Никитенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 71. С. 17 – 25.
2. Андрюкайтене Регина. Концептуализация smart-общества и smart-технологий в контексте развития современной цивилизации / Воронкова Валентина, Кивлюк Ольга, Романенко Татьяна, Рижова Ирина // Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos: журнал. 2017.- С.11-12.
3. Білогур В.Є. Філософія спорту як новий науковий напрямок і нова навчальна дисципліна //Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2013. Вип.54. С. 138-154.
4. Білогур В.Є. Світоглядні орієнтації сучасної студентської молоді: теоретико-методологічний контекст // Вища освіта України. 2011.Вип.2. С.88-93.
5. Вашкевич В.М. Складові сучасної наукової картини світу // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: науковий вісник: збірник наукових праць. 2016. Вип. 112. С. 163-170.
6. Воронкова В. Г. Концепція розвитку проектно-орієнтованого бізнесу в умовах цифрової трансформації до Smart-суспільства // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : зб. наук. праць. 2016. Вип. 67. С. 13-27.
7. Воронкова В.Г. Концептуализация модели ноосферного развития современного социума та освіти інформаційного суспільства / Кивлюк О.П., Андрюкайтене Регіна // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: зб.наук.пр. 2017. Вип. 68. С. 33-48
- 8.Воронкова Валентина. Stem-освіта як фактор становлення і розвитку smart-суспільства / Кивлюк Ольга, Нікітенко Віталіна, Рижова Ірина // Становлення і розвиток інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави». Матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції 23–24 листопада 2017 року/ Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. С. С.81-84.
9. Днепровская Н. В. Понятийные основы концепции смарт-образования / Е. А. Янковская, И. В. Шевцова // Открытое образование. 2015. №6. С. 43-51.
10. Карманов А. М. Смарт как новая ступень развития постинформационного общества // Экономика, статистика и информатика. – 2014. №5. С. 38-41.
11. Кивлюк О. П. Освітня культура інформаційного суспільства в контексті глобалізаційної реальності // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : зб. наук. праць. 2016. Вип. 67. С. 225-232.
12. Максименюк М. Ю. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : зб. наук. праць. 2016. Вип. 66. С. 266-278.

13. Мельник В.В. Полікультурність в контексті глобалізації: соціально-філософський аналіз Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2055. Вип. 22. С.217-229.
14. Мельник В.В. Культура буття людини як соціокультурний феномен Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2015. Вип. 60. С.253-268.
15. Олексенко Р.И. Философия, мировоззрение и мораль современного предпринимателя как составная экономико-социального развития общества Социосфера: науч.-метод. и теор. Журнал. 2013. Випуск 1. С. 31.
16. Переломова О.С. Інтертекстуальність як системотвірна текстово-дискурсивна категорія // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2008. Вип. 34. С.87-95.
17. Пунченко О.П. Философская критика в структуре методологии научного познания / П.А.Водопьянов // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2012. Вип. 48. С.204-213..
18. Ришова І.С. Smart-технології як фактор розвитку сучасного дизайну // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип.69(1). С. 174-183.
19. Ришова І.С. Вплив “Smart технологій” на розвиток “Smart-міста” в інформаційному суспільстві / Захарова С.О. // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип.72. С. 81-90.
20. Ришова І.С. Дизайнерська діяльність: сутність, структура, механізм, спрямованість // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2005 Вип.22. С. 156-169.
21. Ришова І.С. Становлення і розвиток дизайну як духовно-практичного феномена в інформаційно-культурному просторі // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2009 Вип.36. С. 211-224.
22. Резанова Н.О. Соціально-філософський концепт інновації як фактор соціальних перетворень // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2010. Вип.55. С. 235-247.
23. Россия на пути к Smart обществу : монография / под редакцией проф. Н. В. Тихомировой, проф. В. П. Тихомирова. М. : НП «Центр развития современных образовательных технологий», 2012. 280 с.
24. Скоробогатых И. И. СМАРТ-маркетинг: технологии, инструменты, оценка эффективности / Ж. Б. Мусатов // Казанский экономический вестник. 2015. № 5(19). С. 92-96.
25. Соснін О.В. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник /Воронкова В.Г., Ажажа М.А. Запоріжжя: Дике поле, 2016.356 с
26. Старжинский В. П. На пути к обществу инноваций / В. В. Цепкало. – Мн. : РИВШ, 2016. 446 с.
27. Тихомиров В. П. Мир на пути Smart Education. Новые возможности для развития // Открытое образование : научно-практический журнал. 2011. № 3. С. 4-10.

REFERENCES

1. Andriukajtene, R. (2017). Formation and development of SMART society as vysokorazumnogo, high-tech, high intellectual / V. H. Voronkova, O. P. Kivljuk, V. A. Nikitenko // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 71. P. 17-25 [in Russian].
2. Andriukajtene, Regina (2017). Konceptualizacija smart suspilstva smart-I have ti kontekst rozvitku IPIt suchasnoї civilizacii / Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga, Irina

Rizhova, Tatyana Romanenko // *Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos*: magazine. 2017. P.11-12 [in Russian].

3. Bilogur, V.E. (2013). Philosophy of sport as a new scientific direction and a new discipline // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue 54, P. 138-154 [in Ukrainian].

4. Bilogur, V. E. (2011). Philosophical orientation of contemporary students: theoretical and methodological context // *Higher education in Ukraine*. Issue 2. P. 88-93 [in Ukrainian].

5. Vaškevič, V.M. (2016). The components of the modern scientific picture of the world // *Gileâ: scientific Bulletin: scientific papers*. Issue. 112. P. 163-170 [in Ukrainian].

6. Voronkova, V.H. (2016). The concept of the development of project-oriented business in the conditions of the digital transformation to a Smart-suspilstva // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 67. P. 13-27 [in Ukrainian].

7. Voronkova, V.H. (2017). Conceptualization model noosferного development of contemporary society and education in the information society / Kyvliûk O. P., Andriukajtene Regina // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 68. P. 33-48 [in Ukrainian].

8. Voronkova, Valentina (2017). Stem-osvita as a factor in the formation and development of smart-society / Kyvliûk, Olga, Nikitenko, Vitalina, Ryzhova, Irina // Formation and development of the information society as a basis for ensuring the competitiveness of Ukraine in the world and sustainable development society and the State " Materials of the international naukovo-praktičnoï Conference 23 – 24 November 2017. Zaporizhzhya. P. 81-84 [in Ukrainian].

9. Dnieprovakaj, N. (2015). Conceptual framework the concept of smart education / E. A. Yankovska, I. V. Shevtsova // *Open education*. Issue 6. P. 43-51 [in Russian].

10. Karmanov, A. M. (2014). Smart as a new stage of development conception of the post informational society // *Economics, statistics and informatics*. No. 5. P. 38-41[in Russian].

11. Kyvliûk O.P. (2016). Educational culture of the information society in the context of globalizacijnoï reality // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue 67. P. 225-232 [in Ukrainian].

12. Maksimenûk, M.Yu. (2016). Informational and communicative society as a kind of complex social systems and interaction / V. Nikitenko // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 66. P. 266-278 [in Ukrainian].

13. Melnyk, V. V. (2005). Polikulturnist in the context of globalization: the social-philosophical analysis // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 22. P. 217-229 [in Ukrainian].

14. Melnyk, V. V. (2015). The culture of being human as a social and cultural phenomenon // *Humanities Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 60. P. 253-268 [in Ukrainian].

15. Oleksenko, R. (2013). Filosofiâ, mirovozzrenie s morals sovremennogo predprinimatelâ how sostavnaâ èkonomiko-socialnogo development society // *Sociosfera: nauç-method. and teor. magazine*. Issue 1. P. 31 [in Russian].

16. Perelomova, O. S. (2008). Ìntertekstualnist as sistemotvìrna Word-discourse category // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 34. P. 87-95 [in Ukrainian].

17. Punçenko, O. P. (2012). Filosofskaâ criticism in strukture metodologii nauçnogo poznaniâ / P. A. Vodopânov // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue. 48. P. 204-213 [in Russian].

18. Ryzhova, I. S. (2017). Smart-technology as a factor of development of modern design // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue 69 (1). P. 174-183 [in Ukrainian].

19. Ryzhova, I.S. Impact "Smart technology" to develop "Smart City" in the information society / Zakharova S.O. // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. 2018. Issue 72. P. 81-90 [in Ukrainian].

20. Ryzhova, I. S. (2005). Design activities: the essence, structure, mechanism, focus // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue 22. P. 156-169 [in Ukrainian].

21. Ryzhova, I. S. (2009). Formation and development of design as the spiritual and practical phenomenon in information and cultural space // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue 36. P. 211-224 [in Ukrainian].

22. Rêzanova, N. A. (2010). Socialno-philosophical concept of innovation as a factor of social transformation // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*. Issue 55. P. 235-247 [in Ukrainian].

23. Russia towards a Smart society: Monograph / edited by Prof. N.V. Tihomirova, Prof. In V.P. Tikhomirova (2012). PM: NP «Center of development of modern educational technologies. 280 s. [in Russian].

24. Skorobogatyh, I. (2015). Smart marketing: technology, tools, evaluation of effectiveness / J. B. Musatov // *Kazan Economic Bulletin*. No. 5 (19). P. 92-96 [in Russian].

25. Sosnin, O.V. (2016). The philosophy of humanistic management (socio-political, socio-economic, socio-anthropological dimensions): textbook / Voronkova V. H., Ažaza M. A. Zaporozhye: Wild pitch. 356 s. [in Ukrainian].

26. Starzhinskiy, P. (2016). Towards a society of innovation / V.V. Tsepkalo. I : NIHE. 446 with.[in Russian].

27. Tikhomirov, V. P. (2011). The world in the way of Smart Education. New opportunities for development // *Open education: scientific-practical magazine*. Issue 3. C. 4-10 [in Russian].

VORONKOVA, VALENTYNA - Doctor of Philosophy, Professor, Head of the Department of Management of Organizations and Project Management, Zaporizhzhia State Engineering Academy (Zaporizhzhia, Ukraine)

E-mail: valentina-voronkova236@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4361-1701

KYVLIUK, OLGA – Doctor of Philosophy, Professor, Head of the Department of Methodology of Science International Education National Pedagogical University named after M . P. Drahomanov (Kiev, Ukraine)

E-mail: panyolga@ukr.net, ORCID: 0000-0002-7900-9299

ANDRIUKAITIENE, REGINA – доктор PhD социальных наук (менеджмент), доцент, зав. кафедрой бизнеса и экономики, Мариямпольская коллегия (Мариямполь, Литва), лектор Литовского университета спорта (Каунас, Литва)

E-mail: regina.andriukaitiene@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0691-7333

ANTHROPOLOGICAL MEASUREMENTS OF SMART SOCIETY: THEORETICAL AND CONCEPTUAL EXPERIENCE

Purpose. The relevance of anthropological measurements of smart-community unfolds in plane of the evolution of society from industrial to post-industrial, and then from the informational to the smart-society. In the context of this evolution, were analyzed the relationship between «human and society» and presented conceptualization of anthropological measurements of smart-society as a smart, intelligent and highly technological. In the basis of smart-society, it turns out that very sought-after becomes the smart-man, who works in the

highly innovative environment that is determined by information and communication technologies. In this article, was substantiated the introduction of smart-technologies, which require the development of smart-management, smart-business, smart-State, which are based on new interaction of man and society. **Methodology** – anthropological, systematic, informatiological, synergistic methods and approaches that give an opportunity deeply penetrate into this type of society, which coming to replace the informational type of society. Anthropological and socio-axiological approaches allows to reveal the socio-anthropological and socio-axiological surveys of smart-society, based on person, education, knowledge and progression of society to the society of knowledge and innovation. **Scientific innovation of the research** is that, that in this research in the first time was presented the conceptualization of smart-society in the philosophical and anthropological survey and developed conceptual-categorical apparatus. It is concluded, that smart-man is the subject of smart-society, based on the digital economy as the result of high-tech society. **Conclusions.** Breakthrough in the ICT system determined deep meaningful changes in all areas of professional and social activities, so today there is every reason to talk about the evolutionary transformation of the information society.

Keywords: information society, smart-society, smart-man, information and communication technologies.

ВОРОНКОВА В. Г. - доктор философских наук, профессор, заведующая кафедрой менеджмента организаций и управления проектами, Запорожская государственная инженерная академия (Запорожье, Украина)

E-mail: valentina-voronkova236@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4361-1701

КИВЛЮК О. П. – доктор философских наук, профессор, заведующая кафедрой методологии науки и международного образования, Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова (Киев, Украина)

E-mail: panyolga@ukr.net, ORCID: 0000-0002-7900-9299

АНДРЮКАЙТЕНЕ, РЕГИНА – доктор PhD социальных наук (менеджмент), доцент, зав. кафедрой бизнеса и экономики, Мариямпольская коллегия (Мариямполье, Литва), лектор Литовского университета спорта (Каунас, Литва)

E-mail: regina.andriukaitiene@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0691-7333

АНТРОПОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕРЕНИЯ SMART-ОБЩЕСТВА: ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ ОПЫТ

Актуальность антропологических измерений smart-общества разворачивается в плоскости эволюции общества от индустриального к постиндустриальному, а затем от информационного к smart-обществу. В контексте этой эволюции проанализированы взаимоотношения «человек-общество» и представлена концептуализация антропологических измерений smart-общества как разумного, интеллектуального, высокотехнологического. В основе smart-общества очень востребованным оказывается smart-человек, который работает в высокоинновационной среде, детерминированной информационно-коммуникационными технологиями. Обосновывается внедрение smart-технологий, которые требуют развития smart-управления, smart-бизнеса, smart-государства, в основе которых новое взаимодействие человека и общества. **Методология исследования** – антропологический, системный, информациологический методы и подходы, которые дают возможность глубоко проникнуть в данный тип общества, который идет на смену информационному. Антропологический и

аксиологический подходы позволяют раскрыть социоантропологические и социоаксиологические измерения smart-суспільства, в основе которого человек, образование, знание, движение к «обществу знаний» и инноваций. **Научная новизна** исследования в том, что в нем впервые представлена концептуализация smart-общества в философско-антропологическом измерении и разработан понятийно-категориальный аппарат. Делается вывод, что smart-человек есть субъектом smart-общества, в основе которого цифровая экономика как результат высокотехнологического развития социума. **Выводы.** Прорыв в системе ИКТ определил глубинные содержательные изменения во всех сферах профессиональной и общественной деятельности, поэтому есть все основания говорить об эволюционной трансформации информационного общества в smart-общество.

Ключевые слова: информационное общество, smart-общество, smart-человек, информационно-коммуникативные технологии

Стаття рекомендована до публікації д.філософ.н., проф. О. П. Пунченко (Одеса, Україна)

Надійшла до редколегії: 10.06.2018

Прийнята до друку: 15.06.2018